

SVERIGES JÄMSTÄLLDHETSBISTÅND

– EN LÄGESBILD

Innehållsförteckning

INTRODUKTION	3
METODOLOGI OCH BEGRÄNSNINGAR	3
GENDER MARKERS	4
VAD ÄR JÄMSTÄLLDHETSBISTÅND?	4
VART GÅR JÄMSTÄLLDHETSBISTÅNDET?	4
ÅTAGANDEN OCH INTERNATIONELLA RAMVERK	5
OECD-DAC:S REKOMMENDATION	5
EU:S GENDER ACTION PLAN	5
ÅTAGANDEN INOM FN	5
REFORMAGENDAN FÖR BISTÅNDET	5
SVERIGES JÄMSTÄLLDHETSBISTÅND IDAG	6
JÄMSTÄLLDHET SOM HUVUD- OCH DELSYFTE	6
JÄMSTÄLLDHET SOM TEMATISKT OMRÅDE OCH STRATEGIMÅL	7
MEDEL TILL KVINNORÄTTSORGANISATIONER	8
STÖD TILL ARBETE FÖR ATT AVSKAFFA KÖNSRELATERAT VÅLD MOT KVINNOR OCH FLICKOR	8
STÖD TILL ARBETE MED KVINNOR, FRED OCH SÄKERHET	9
JÄMSTÄLLDHETSBISTÅND TILL UKRAINA	10
KONSEKVENSER AV DET SÄNKTA BISTÅNDET – PROGNOSEN FÖR 2025–2028	11
ANALYS OCH SLUTSATSER	12
EN GLOBAL TREND – KRISTIDER FÖR BISTÅNDET OCH JÄMSTÄLLDHETEN	12
ANDRA LÄNDERS ÅTAGANDEN	12
DET TAPPADE LEDARSKAPET	12
VAD BEHÖVS FÖR ATT VÄNDA TENDEN?	13
VÅRA REKOMMENDATIONER	15

TEXT: Klara Backman, Kvinna till Kvinna

LAYOUT: Linda Fredriksson

Kvinna till Kvinna, april 2025

Mer info: kvinna.tillkvinna.se

Introduktion

Det senaste decenniet såg vi en stadig ökning av jämställdhetsbiståndet, både i Sverige och globalt. Detta var resultatet av hårt arbete av både progressiva regeringar och jämställdhetsförkämpar världen över, i civilsamhället, i multilaterala organisationer och bland forskare. Men de senaste åren har utvecklingen stannat av, och andelen av biståndet som går till att främja jämställdhet i världen ökar inte längre.

Vi ser inte heller längre en positiv utveckling för jämställdheten globalt. Tittar man på Sidas strategimål för jämställdhetsområdet så är det inte ett enda mål som går framåt, istället saknar hälften av målen tydlig riktning och hälften av målen går bakåt.¹ Med nuvarande takt kommer världen inte att uppnå det globala utvecklingsmålet om jämställdhet i FN:s Agenda 2030. Den bristande jämställdheten gör det också svårare att nå de andra 16 målen i agendan.² Vi vet att negativ utveckling för jämställdhet hänger ihop med demokratisk tillbakagång och mer våldsamma samhällen. Det är också negativt för den ekonomiska utvecklingen och fattigdomsbekämpningen. Effekterna av klimatkrisen liksom matosäkerhet hänger också ihop med bristande jämställdhet, då kvinnor och flickor drabbas än hårdare av chocker och kriser i mindre jämställda samhällen.

Med denna granskning vill Kvinna till Kvinna ge en lägesbild över det svenska jämställdhetsbiståndet år 2025. Det är ett komplext område, som är svårt både att mäta och spåra. Vi har tittat på ett antal olika områden och kanaler för jämställdhetsbiståndet, för att kunna visa på det övergripande läget och generella trender. Detta för att kunna se huruvida det svenska jämställdhetsbiståndet lever upp till de politiska utfästelserna om att jämställdhet är ett kärnvärde för biståndet, och en prioriterad fråga.

Metodologi och begränsningar:

Vi har i första hand tittat på andelen och omfattningen av det svenska bilaterala biståndet som tilldelats markören jämställdhet antingen som delsyfte eller huvudsyfte, enligt OECD-DAC:s system för klassificering av biståndet, de senaste tio åren. Vi har också tittat på stödet till kvinnorättsorganisationer, och stödet till arbete för att avskaffa könsrelaterat våld mot kvinnor och flickor. Dessa områden har särskilda sektorkoder som gör det möjligt att spåra. Vi har också tittat specifikt på stödet till Ukraina. Ukraina är idag med stor marginal det största mottagarlandet för svenskt bistånd.

Detta är en begränsad metodologi. Att bara titta på det bilaterala biståndet ger inte en heltäckande bild, men tyvärr är det inte möjligt för oss att få fram data över det multilaterala biståndet som är jämförbara över tid.

OECD-DAC:s policymarkörer för jämställdhet – gender marker 1 och 2 – är också ett system som fått kritik för att inte på ett tillfredsställande sätt fånga hur mycket medel som går till bistånd som främjar jämställdhet. Granskningar av policymarkörerna och inrapporteringen till OECD-DAC har visat att det kan finnas problem med både över- och underrapportering, utöver att markörerna i sig inte ger en rättvisande bild. Syftet med denna analys är att visa på en utveckling *över tid*, som utgångspunkt för en diskussion om läget för det svenska jämställdhetsbiståndet idag. För detta syfte är policymarkörerna och sektorkoderna den data som är mest jämförbar.

Vi har begärt ut data om andelen och omfattningen som tilldelats markören jämställdhet från Sidas statistikenhet. Dessa siffror stämmer inte alltid över tid då justeringar kan ha gjorts i efterhand, och det finns också viss diskrepans mot siffror som redovisas i OECD-DAC:s system.

¹ Sida, Årsredovisning 2023 (2024). 108

² UN Women, Takeaways from UN Women Gender Snapshot Report (2024)

Huvudsyfte och delsyfte – vad betyder gender marker 1 och 2?

Alla länder som är medlemmar i OECD:s biståndskommitté DAC (Development Assistance Committee) är ålagda att spåra sitt bilaterala bistånd med policymarkören för jämställdhet, i samband med att länderna varje år rapporterar in sina siffror för biståndet till OECD-DAC. Markören används för att spåra om ett biståndsprojekt har jämställdhet som syfte. Idag spåras ungefär 92 procent av allt bilateralt bistånd med policymarkören, och får då alltså markeringen 0, 1 eller 2 enligt dessa kriterier:

- **Gender marker 2 (principal):** Jämställdhet är huvudsyftet med projektet/programmet och är grundläggande för dess utformning och förväntade resultat. Projektet/programmet skulle inte ha genomförts utan detta syfte.
- **Gender marker 1 (significant):** Jämställdhet är ett viktigt och avsiktligt syfte, men inte huvudsyftet för projektet/programmet. Förklaras ofta med att jämställdhet är integrerat (mainstreamat) i projektet.
- **Gender marker 0 (not targeted):** Projektet/programmet har kontrollerats mot policymarkören, men har bedömts inte innehålla några mål som främjar jämställdhet.

(<https://web-archive.oecd.org/temp/2024-02-06/369190-dac-gender-equality-marker.htm>)

Vad får man för pengarna – vad är jämställdhetsbistånd?

Jämställdhetsbistånd kan innebära många olika saker. De största kategorierna som inom Sidas jämställdhetsbistånd är arbete för stärkta förutsättningar för jämställdhet, sexuella och reproduktiva rättigheter, arbete mot könsrelaterat våld, kvinnors och flickors ekonomiska egenmakt, och kvinnors och flickors fri- och rättigheter.

Vart går jämställdhetsbiståndet?

- Stöd till institutioner och myndigheter i fattiga länder att förbättra sitt arbete för att nå kvinnor och flickor.
- Stöd till FN-organ som arbetar med jämställdhet, t.ex. UN Women
- Stöd till jämställdhetsprojekt och program inom andra delar av FN-systemet, som klimatarbete, stöd till flyktingar eller jordbruksstöd.
- Stöd till civilsamhällsorganisationer, internationella eller lokala, som genomför jämställdhetsprojekt på lokal nivå.
- Stöd till feministiska och kvinnorättsorganisationer, som arbetar specifikt med jämställdhet på lokal, nationell eller global nivå.

Åtaganden och internationella ramverk

OECD-DAC:s rekommendation om jämställdhetsbiståndet

OECD (Organisationen för ekonomiskt samarbete och utbyte) är en mellanstatlig organisation med 38 medlemsländer, som gör analyser, utvärderingar och jämförelser för att främja ekonomisk utveckling. DAC är OECD:s biståndskommitté, som beslutar om gemensamma regler för givarländerns bistånd, till exempel vad som ska få räknas som bistånd, och gör analyser av vad som utgör effektivt bistånd. 32 länder är medlemmar i kommittén, inklusive Sverige.

I maj 2024 utkom OECD-DAC med en ny rekommendation om jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt. Här slås fast att alla anslutna medlemmar ska verka för att öka finansieringen till jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt genom bistånd och andra former av finansiering. Rekommendationen fastställer också att medlemmarna ska integrera jämställdhet och främjande av kvinnors och flickors rättigheter i sektor-specifika policier och strategier, särskilt där integreringen av jämställdhet – gender mainstreaming – idag är låg.³

EU Gender Action Plan III

Gender Action Plan III (GAP III) är EU:s policyramverk för "external action", det vill säga EU:s utrikes- och utvecklingspolitik, och gäller år 2021–2025.

Den slår fast målet att 85 procent av nya EU-projekt och program i partnerländer ska ha jämställdhet som huvudsyfte eller delsyfte. Detta mål har dock kritiserats, bland annat för att procentmålet gäller andelen av insatserna, inte andelen av budgeten till detta. Det innebär att målet kan nås genom att många mycket små insatser med jämställdhetsmål

finansieras, samtidigt som stora delar av budgeten kan gå till insatser som saknar jämställdhetsmål.⁴

I mars 2025 presenterade EU-kommissionen en "Färdplan för kvinnors rättigheter", som bekräftar målen i GAP III. Kommissionen bekräftar det övergripande målet om att alla kvinnor och flickor helt och fullt ska kunna utnyttja sina mänskliga rättigheter och sin egenmakt, och att "för detta krävs en stark politisk vilja och ledarskap och att jämställdhet prioriteras på högsta nivå".⁵

Åtaganden inom FN

Vikten av att finansiera det globala jämställdhetsarbetet slås fast redan i Pekingplattformen från 1995. Sedan dess har många FN-dokument upprepat vikten av att uppnå mål för biståndet för att kunna genomföra Plattformen, nu senast i den politiska deklaration som antogs vid 2025 års Commission on the Status of Women.⁶ Under *Generation Equality Forum* (2021) beslutade det internationella samfundet att dubbla finansieringen till kvinnorättsorganisationer och feministiska rörelser före 2026.⁷

Reformagendan för biståndet

I Regeringens reformagenda för biståndet, som antogs i december 2023, är att "Stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt" ett prioriterat tematiskt område. Det fastslås att jämställdhet är ett svenskt kärnvärde, både ett mål i sig och ett medel för att uppnå andra mål. Svenskt bistånd ska vara en tydlig kraft för jämställdhet med särskilt fokus på att stärka kvinnors och flickors fri- och rättigheter, egenmakt och möjligheter.⁸

³ OECD, DAC Recommendation on Gender Equality and the Empowerment of All Women and Girls in Development Co-operation and Humanitarian Assistance, (2024)

⁴ Kvinna till Kvinna, EU's Gender Action Plan III: Halfway there? Observations at the midterm of the GAP III (2023)

⁵ Europeiska Kommissionen, En Färdplan för Kvinnors Rättigheter (2025)

⁶ United Nations Economic and Social Council, Political declaration on the occasion of the thirtieth anniversary of the Fourth World Conference on Women, (2025) s.5

⁷ UN Women, Generation Equality Forum, Global Acceleration Plan (2021) s. 132

⁸ Utrikesdepartementet, Bistånd för en ny era – Frihet, egenmakt och hållbar tillväxt (2023)

Sveriges jämställdhetsbistånd idag

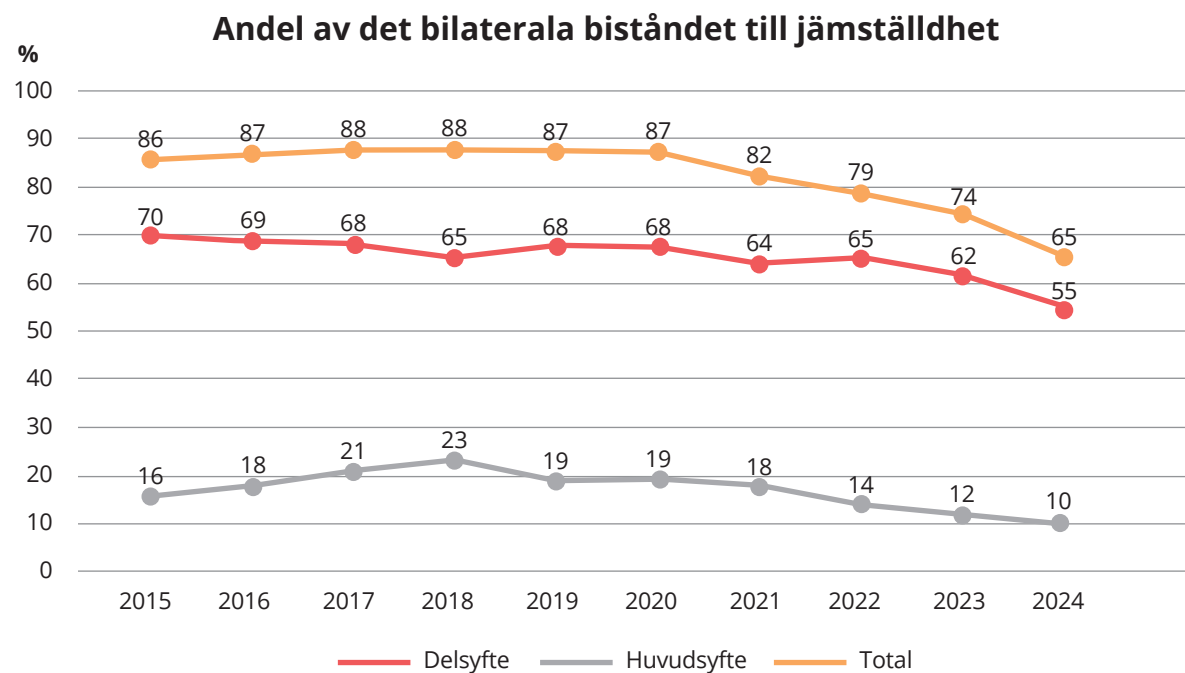
Jämställdhet som huvudsyfte och delsyfte

Mellan år 2021 och år 2024 sjönk andelen av det svenska bilaterala biståndet som hade jämställdhet som huvudsyfte från 18 till 10 procent. Det är den lägsta siffran sedan år 2010, nästan hälften av andelen när den var som högst år 2018 (19,25 procent).

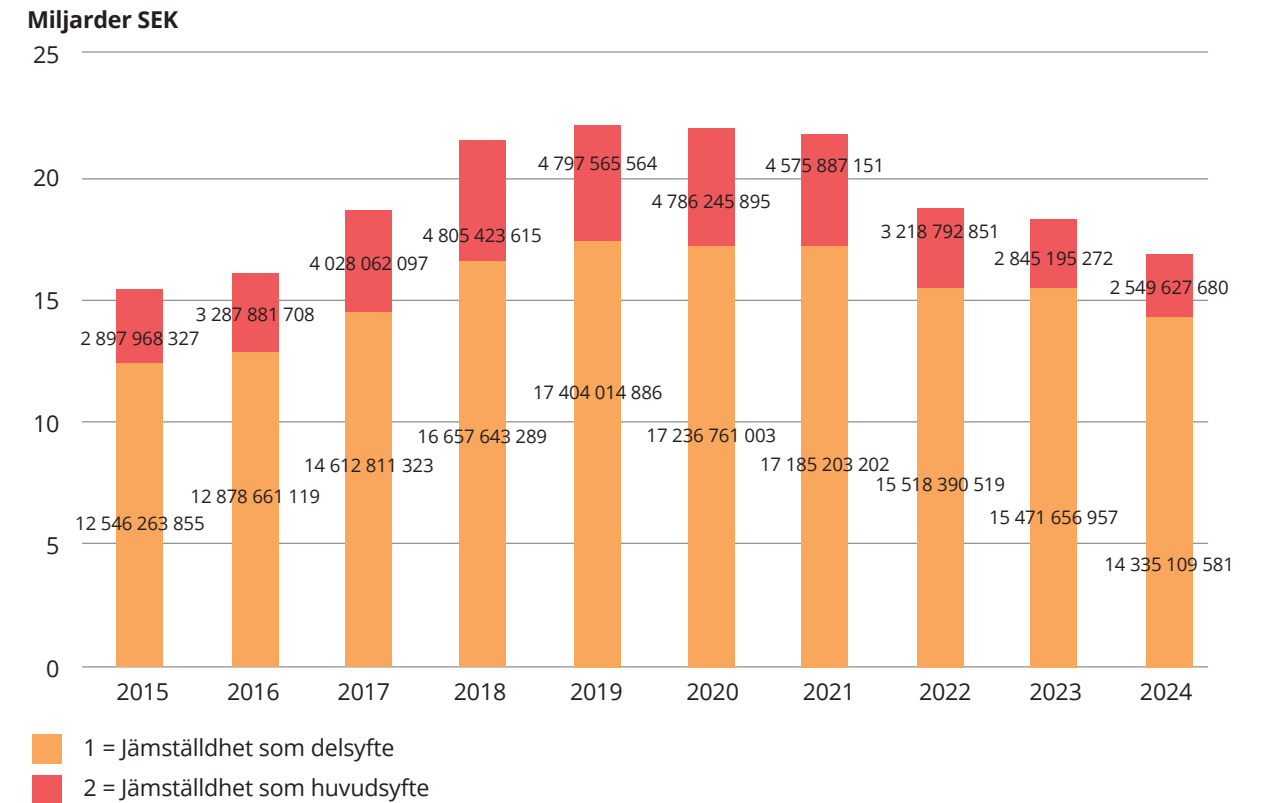
En stor del av det svenska bilaterala biståndet har jämställdhet som delsyfte, att jämställdhet har

integrerats i projektet eller programmet. Sverige har varit bland de bästa givarna i världen på detta. Men även här har stödet sjunkit. Mellan 2021 och 2024 sjönk andelen från 64 procent till 55 procent. Det är den lägsta siffran sedan år 2000, alltså på 25 år.

Tittar vi på biståndet till jämställdhet i faktiska kronor så har det gått ner med 5 miljarder kronor från 2021 till 2024. Till bistånd med jämställdhet som huvudsyfte går 2 miljarder mindre.

Bilateralt jämställdhetsbistånd 2015–2024

Jämställdhet som tematiskt område och strategimål

”Stöd till kvinnors och flickors frihet och egenmakt” är också ett särskilt tematiskt område som Sida stödjer med riktade och integrerade insatser. Under 2024 betalade Sida ut 1,5 miljarder kronor inom detta område, vilket motsvarar ungefär 6 procent av det totala biståndet som Sida förmedlar, en minskning med 1 procentenhet från 2023.⁹ Sida gör bedömningen att stöd till jämställdhetsarbete, särskilt genom kvinnoorganisationer, blir allt viktigare mot bakgrund av att motståndet mot jämställdhet ökar. Man bedömer att ”det finns utrymme för att öka antalet insatser med jämställdhet som huvud- eller delmål inom alla tematiska områden”.¹⁰

En annan utveckling värd att notera är skillnaderna de senaste åren mellan vilka kategorier (strategimålskategori) som de utbetalade medlen har tillfallit. Dessa kategorier har också förändrats mellan 2023 och 2024. För 2023 rapporterade Sida på följande strategimålskategorier:

- Stärka förutsättningarna för kvinnors och flickors mänskliga rättigheter.

- Förebygga och minska konsekvenserna av könsrelaterat våld.
- Stärka kvinnors politiska egenmakt.
- Stärka kvinnors politiska representation och inflytande.

För år 2024 var strategimålskategorierna:

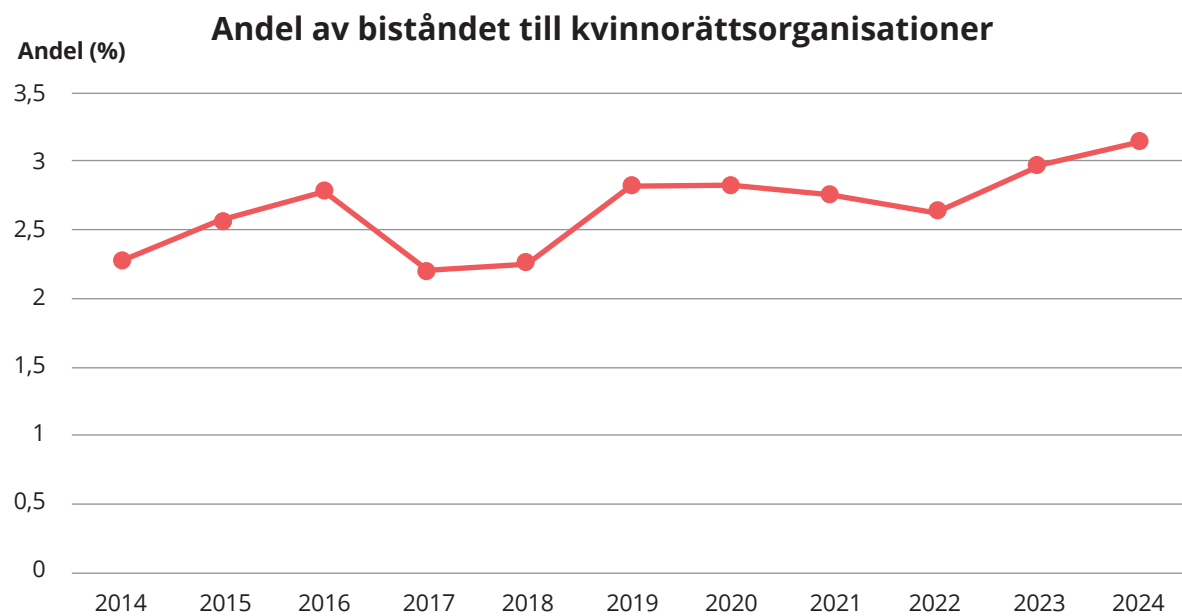
- Stärkta förutsättningar för jämställdhet
- Sexuella och reproduktiva rättigheter
- Arbete mot könsrelaterat våld
- Kvinnors och flickors ekonomiska egenmakt
- Kvinnors och flickors fri- och rättigheter

År 2023 utgjorde insatser som bidrar till att stärka kvinnors och flickors fri- och rättigheter 69 procent av området (1161 miljoner kronor). År 2024 utgjorde detta 9 procent av medlen (146 miljoner kronor).

De största kategorierna år 2024 var istället insatser som bidrar till stärkta förutsättningar för jämställdhet (35 procent) och insatser för sexuella och reproduktiva rättigheter (34 procent). En del av skillnaderna i de olika sektormålskategoriernas storlek kan förklaras av att de rapporterats inom

⁹ Sida, Årsredovisning 2023 (2024) s. 39

¹⁰ Sida, Årsredovisning 2024 (2025) s. 42

olika områden. Till exempel rapporterades 2023 arbetet för SRHR huvudsakligen under det tematiska området jämlik hälsa.

Medel till kvinnorrättsorganisationer

En särskilt viktig del av jämställdhetsbiståndet är finansieringen av kvinnorrättsorganisationer runt om i världen. Kvinnorrättsorganisationer och feministiska rörelser är nyckelaktörer för att åstadkomma förändring för jämställdhet. De har ofta en unik förankring i sina lokalsamhällen och expertis i att förstå och adressera strukturell ojämsliddhet, vilket också lyfts fram av OECD-DAC.¹¹

Kvinnorrättsorganisationer, kvinnorrättsförsvarare och feministiska aktivister är också särskilt utsatta i den pågående utvecklingen av backlash mot kvinnors, flickors och HBTQI-personers rättigheter, demokratisk tillbakagång och minskat utrymme för civilsamhället. Våldet, hoten och trakasserierna mot kvinnorrättsförsvarare har ökat, och den främsta förövaren är regeringar och myndigheter.¹² Kvinnoorganisationers arbete för att förbättra kvinnors och flickors livssituation och rättigheter, är underfinansierat.

Sverige är en av världens största givare på detta område, som mäts enligt OECD-DACs sektorkod till

”kvinnorrättsorganisationer, -rörelser, och regeringsinstitutioner”. Här har också biståndet från Sida ökat. År 2014 gick 2,3 procent av det bilaterala biståndet till detta (cirka 436 miljoner kronor), år 2020 2,8 procent (561 miljoner) och förra året 3,1 procent (818 miljoner).

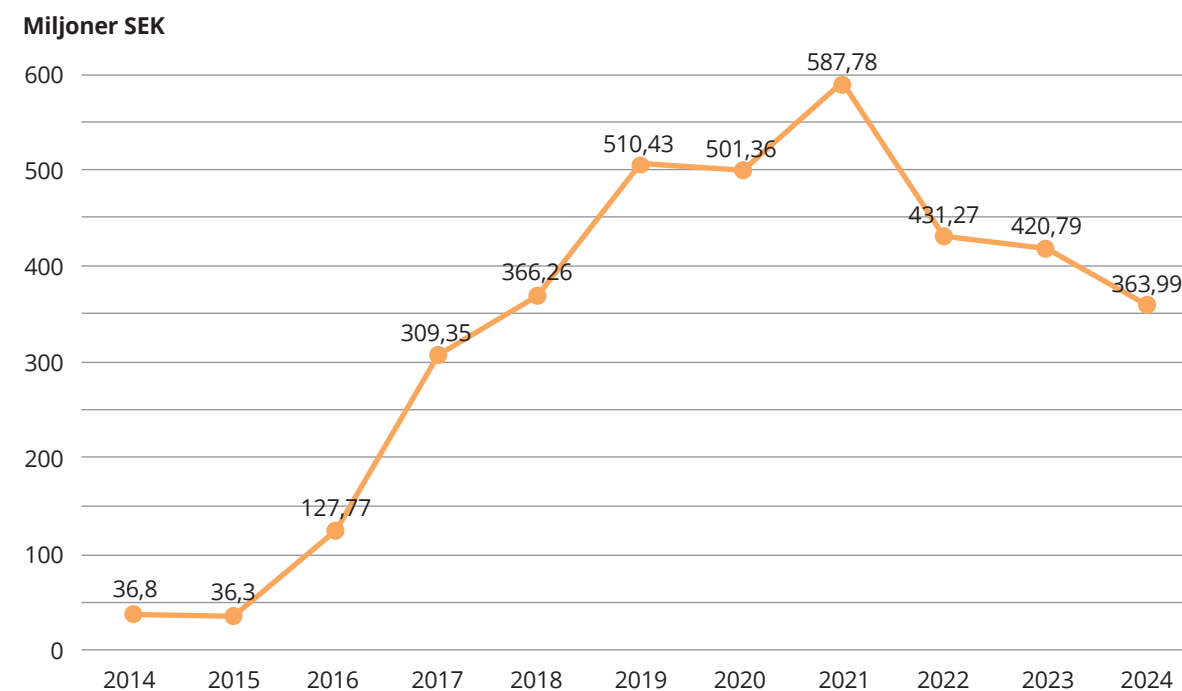
Det kan tilläggas att även detta mått är ganska trubbigt. Dels inkluderas stöd både till multilaterala organisationer och fonder, dels har OECD-DAC uppmärksammat att stöd till just kvinnoorganisationer i civilsamhället ofta rapporteras under andra sektorkoder, och därför missas i rapporteringen.¹³

Stöd till arbete för att avskaffa könsrelaterat våld mot kvinnor och flickor

Denna typ av bistånd har en särskild sektorkod, precis som stödet till kvinnorrättsorganisationer, och dessa områden kompletterar jämställdhetsmarkörerna då de har direkt relevant för jämställdhet.¹⁴

Detta bistånd har också minskat de senaste åren. En ökning skedde mellan 2014 och 2021, med en topp på nära 588 miljoner. Från år 2022 sker en minskning, och år 2024 var siffran 364 miljoner, det vill säga en minskning med omkring 38 procent från den högsta nivån.¹⁵

Stöd till arbete för att avskaffa könsrelaterat våld mot kvinnor och flickor:

Stöd till arbete med Kvinnor, Fred och Säkerhet

En av Kvinna till Kvinna prioriterade frågor är arbetet med genomförandet av FN:s agenda för Kvinnor, Fred och Säkerhet. Sverige antog 2023 sin fjärde Nationella Handlingsplan för genomförandet för agendan, som ska gälla 2024–2028.¹⁶ Den föregående handlingsplanen från 2016 inkluderade ett eget kapitel om finansieringsfrågan, som särskilt pekade på att: ”Sverige har en lång tradition av generöst och ambitiöst bistånd. Svenskt bistånd ska vara tydligt i sina värderingar och modigt i handling. Målsättningen är att biståndet ska uppnå en procent av Sveriges bruttonationalinkomst. Sveriges myndighet för internationellt utvecklingssamarbete Sida har fått i uppdrag att säkerställa ett integrerat konfliktperspektiv och jämställdhetsperspektiv i allt utvecklingssamarbete.” Samt: ”Under perioden för handlingsplanen avser regeringen även genomföra en särskild katalytisk satsning för att stödja kvinnor som aktörer för fred: kvinnor som medlare, kvinnor som aktörer i fredsprocesser och fredsbyggande, kvinnorrättsför-

svarare i konfliktdrabbade länder.”¹⁷ Den nuvarande planen har bara behållit den första meningen från det tidigare kapitlet om finansiering: ”Genomförandet av agendan för kvinnor, fred och säkerhet ska utgöra en integrerad del av verksamheten och finansiering sker inom ramen för ordinarie budgettilldelning”.¹⁸

Sida redovisar sitt arbete på området utifrån handlingsplanens fyra övergripande mål i sin årsrapport. I rapporten för 2024 beräknas att 6 procent av myndighetens bistånd gick till arbete som berör målen i handlingsplanen för kvinnor, fred och säkerhet. Antalet insatser har minskat från 171 år 2023 till 146 insatser år 2024. I utbetalade medel har en minskning skett med en procentenhet. Av insatserna som sker i konfliktdrabbade eller fragila länder, var det 6 procent som hade jämställdhet som huvudsyfte, en minskning från 8 procent år 2023.¹⁹

En numerärt liten, men normativt viktig, finansiering av arbetet med kvinnor, fred och säkerhet var tidigare stödet till civilsamhället via Folke Bernadotteakademien (FBA). Från år 2010 förvaltare FBA ett

¹¹ OECD, Development Finance for Gender Equality 2024 (2024), s.51

¹² Kvinna till Kvinna, The State of Women Human Rights Defenders (2023)

¹³ OECD, DAC Working Party on Development Finance Statistics, Proposal for a generic sub-channel code in the CRS to identify women's rights organisations and movements (2024)

¹⁴ Sida, Gender Tool Box: Gender Equality Policy Marker (2020)

¹⁵ NB att data för 2024 fortfarande inrapporteras t.o.m juni 2025, så denna siffra kan komma att justeras.

¹⁶ Utrikesdepartementet, Genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet, Sveriges Nationella Handlingsplan avseende perioden 2024–2028 (2023),

¹⁷ Utrikesdepartementet, Sveriges nationella handlingsplan för genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet 2016–2020 (2016)

¹⁸ Kvinna till Kvinna, Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet, Operation 1325, Sveriges Nya Handlingsplan för Kvinnor, Fred och Säkerhet – en analys av civilsamhället (2024)

¹⁹ Sida, Årsredovisning 2024 (2025) s. 106

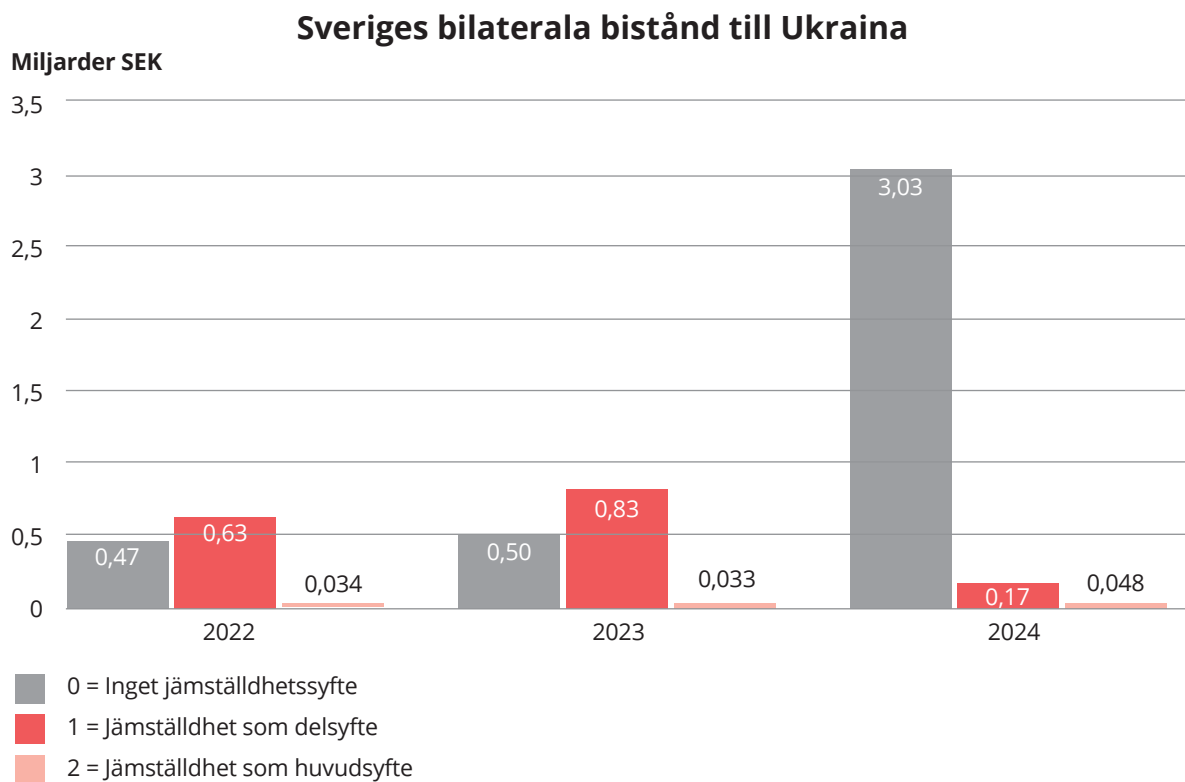
anslag där svenska och internationella organisationer hade möjlighet att ansöka om medel för verksamhet som främjade genomförandet av FN:s säkerhetsrådsresolution 1325, som fokuserar på kvinnors lika deltagande i freds- och säkerhetsfrågor, och för kapacitetsuppbyggnad av kvinnoorganisationer i konflikt- och postkonfliktländer. Från 2018 omformades stödet till att främja dialog och debatt inom fem tematiska områden, där kvinnor, fred och säkerhet utgjorde ett. År 2023 beviljades projektstöd med tematisk inriktning på Kvinnor, Fred och Säkerhet om 2 270 000 kronor. Detta stöd finns inte kvar idag.

Jämställdhetsbistånd till Ukraina

Sveriges bistånd till Ukraina har ökat kraftigt sedan Rysslands fullskaliga invasion 2022. Det uttrycks tydligt i regeringens reformagenda för biståndet att Ukraina ska prioriteras, och det är nu med stor marginal det land som mottar mest bistånd. Mellan 2022 och 2024 ökade det bilaterala biståndet med mer än två miljarder kronor.

Biståndet med jämställdhet som huvud- eller delsyfte har dock minskat mycket kraftigt. Från att år 2022 och 2023 legat på runt 60 procent (också det lägre än det globala snittet) sjönk det 2024 ner till 6 procent. Bara 1 procent av det bilaterala biståndet till Ukraina år 2024, som uppgick till över 3,2 miljarder kronor, hade jämställdhet som huvudsyfte. 94 procent av det bilaterala biståndet år 2024 var alltså inte jämställdhetsintegrerat. Detta trots att Ukraina är det enda land som nämns i Handlingsplanen för Kvinnor, Fred och Säkerhet, där det bland annat står att "Att bidra till kvinnors aktiva deltagande i kris hantering och Ukrainas uppbyggnadsarbete kommer att vara prioriterat."²⁰

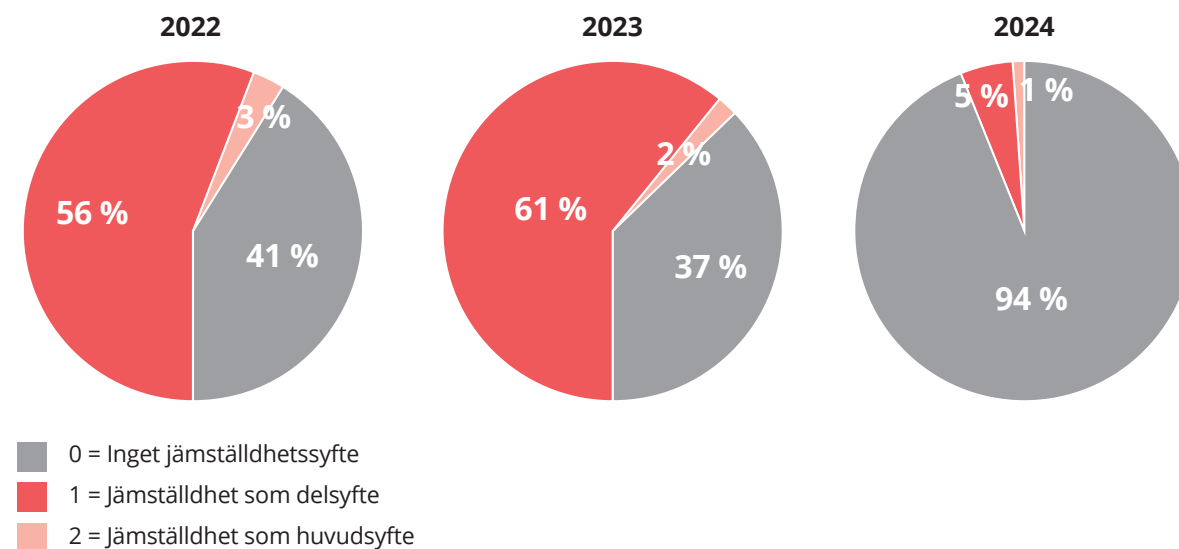
Om man tittar på det totala globala biståndet till Ukraina sedan 2022, har det skett en betydande minskning av andelen av biståndet som går till att främja jämställdhet. Åren 2022–2023 var det vara 14 procent av stödet som hade jämställdhet som huvud- eller delsyfte, långt under det globala genomsnittet på 46 procent. Det var mindre än 1 procent av stödet som gick till projekt med jämställdhet som huvudsyfte.²¹

²⁰ Utrikesdepartementet, Genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet, Sveriges Nationella Handlingsplan avseende perioden 2024–2028 (2023),

²¹ UN Women, Press release: Major funding cuts undermine the ability of Ukraine's women's rights organizations to provide humanitarian aid at a crucial time of insecurity (2025)

Sveriges bilaterala bistånd till Ukraina

Konsekvenser av det sänkta biståndet – prognos för 2025–2028

Tidigare följde biståndet en utfästelse om att minst 1 procent av den svenska bruttonationalinkomsten (BNI) skulle gå till biståndet. Biståndets storlek följde alltså Sveriges ekonomis storlek. Denna ordning har nu tagits bort, och ersatts med en fast siffra om 56 miljarder för år 2025, och 53 miljarder för år 2026–2028.

Concord Sverige har gjort prognoser för hur mycket biståndet kommer att minska kommande år jämfört med om Sverige hade behållit ett procentmål. Med den fasta siffran är biståndsbudgeten för 2025 mellan 14 och 15 miljarder mindre än om 1 procentsmålet hade funnits kvar.²² För 2028, när ekonomin förväntas ha växt, kommer biståndet bli cirka 25 miljarder mindre än det hade blivit om Sverige hade haft kvar 1 procentsmålet. Detta får stora konsekvenser för jämställdhetsbiståndet. Det bilaterala biståndet är cirka 41 procent av det totala biståndet. För 2025 kan sänkningen i kronor förväntas bli ungefär 5,6 miljarder. Om andelen av

detta som har jämställdhet som delsyfte kvarstår är det drygt 3 miljarder som går förlorade. Om nivån för biståndet med jämställdhet som huvudsyfte kvarstår på 10 procent är det 560 miljoner kronor mindre. Räknar vi ihop biståndet med jämställdhet som huvudsyfte och delsyfte blir det över 4 miljarder kronor mindre, bara år 2025.

Om vi blickar framåt mot år 2028 förväntas Sveriges ekonomi ha växt väsentligt. Att biståndet har en fast nivå istället för ett procentmål får då ännu större konsekvenser, och biståndet blir cirka 25 miljarder mindre. Om vi räknar med att det bilaterala biståndet fortsätter att utgöra ungefär 40 procent av biståndet är det ungefär 10 miljarder i sänkt bilateralt bistånd och alltså 6,5 miljarder mindre bistånd med jämställdhet som antingen huvudsyfte eller delsyfte, bara för 2028. Detta är om Sverige bryter den nedåtgående trenden och ligger kvar på samma nivå som idag, vilket är den lägsta nivån på den 10-årsperiod vi har tittat på. Concord beräknar att Sverige kommer att hamna under målsättningen på 0,7 procent av BNI till biståndet, och ligga på 0,67-0,68 procent år 2028.²³

²² Concord, Analys av höstbudgeten (2024)

²³ Concord, AidWatch (2024)

Analys och slutsatser

En global trend – kristider för biståndet och jämställdheten

Den negativa trenden för jämställdhetsbiståndet är global. OECD-DAC:s översikt över de största biståndsgivande ländernas stöd till jämställdhet visar att efter ett decennium av ökad andel bistånd till insatser som inkluderar jämställdhet så sjönk siffran från 2019/20 till 2021/22 från 45 procent till 42 procent. 20 av DAC:s 32 medlemsländer har sänkt andel av biståndet som går till jämställdhet. Bara 4 procent av det totala biståndet har jämställdhet som huvudmål.²⁴ Och mindre än 1 procent av biståndet till jämställdhet går till kvinno- och feministiska rörelser.²⁵

Detta kan också ses i ljuset av att många länder sänker sitt bistånd överlag. Enligt den senaste AidWatch-rapporten från Concord Europa har 20 av 27 medlemsländer sänkt sitt bistånd.²⁶

Andra länders åtaganden

Vi har sett både framsteg och bakslag vad gäller andra länders jämställdhetsbistånd och ledarskap för att främja kvinnors och flickors rättigheter. Länder som följde efter Sverige och införde en feministisk utrikespolitik eller feministisk utvecklingspolitik har också i flera fall gjort ambitiösa utfästelser om jämställdhetsbiståndet. Tysklands förra regering fastställde ett mål om att 85 procent av finansieringen från the Federal Foreign Office skulle vara "gender-sensitive" (gender marker 1) och 8 procent "gender transformative" (gender marker 2) år 2025.²⁷

Kanada satte år 2017 målet att 15 procent av det bilaterala biståndet skulle ha jämställdhet som huvudsyfte och minst 80 procent som delsyfte, det vill säga 95 procent av biståndet ska ha jämställd-

het som huvud- eller delsyfte.²⁸ Storbritanniens strategi för kvinnor och flickor från 2023 gör ett åtagande om att minst 80 procent av det bilaterala biståndet ska ha jämställdhet som huvud- eller delsyfte senast år 2030.²⁹ Men biståndet har sett stora bakslag den senaste tiden. Storbritannien har meddelat att biståndet kommer att skäras ner från 0,5 till 0,3 procent av BNI.

Nederländerna har historiskt varit en stor och viktig givare av jämställdhetsbistånd. De senaste siffrorna från OECD-DAC för år 2021-2022 visade att Nederländerna hade högst andel av bilateralt bistånd där jämställdhet var huvudsyfte, hela 28% (jämfört med det globala snittet på 4%)³⁰. Men hösten 2024 utannonserade Nederländernas regering att man skulle skära ner på biståndsbudgeten med över två tredjedelar.³¹ I februari 2025 meddelade regeringen att man avser helt avsluta programmen för jämställdhet.³²

USA:s dramatiska nedskärningar i biståndet påverkar hela världens utvecklingsfinansiering, när upp till 90 procent av pengarna världens största biståndsgivare försvinner.³³ Detta skapar inte bara enorma finansiella hål, som bland annat EU-kommissionen uppgett att de omöjligt kan fylla, som hotar miljontals liv världen över. Trump-administrationen motverkar också specifikt stöd till kvinnors rättigheter och jämställdhet, inklusive tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Det tappade ledarskapet

1 procentsmålet och nivån för Sveriges jämställdhetsbistånd är inte bara viktigt för pengarna. Det är också viktigt som ett signalvärde att rika länder visar solidaritet med världens fattiga och utsatta människor, och att detta stöd gäller långsiktigt och över partigränserna.

Sverige har stor trovärdighet, röst och inflytande i det internationella samfundet tack vare vårt bistånd. Vi har kunnat driva krav om såväl transparens och anti-korruption som demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet eftersom vi har varit en pålitlig givare. Vårt tydliga engagemang har bidragit till att bibehålla en regelbaserad världsordning, som alltmer utmanas i en osäker omvärld.³⁴

Sverige har länge varit ett föredöme vad gäller jämställdhetsbiståndet, både vad gäller riktade insatser, integrering av jämställdhetsperspektiv och att driva på institutioner och organisationer att förbättra sitt jämställdhetsarbete, genom arbete i styrelser, valkretsar och givargrupper. När det stod klart att Sverige övergav en procentsmålet menade OECD-DAC att detta sände en negativ signal till partners, när behoven för biståndet är så stora, och riskerade uppfattas som att Sverige lämnar sin roll som global aktör. Man uppmanade Sverige att visa fortsatt ambition och internationellt ledarskap.

Vad behövs för att vända trenden?

Kapacitet, resurser och ledarskap

Det är inte bara pengar som har försvunnit, även normativt viktiga funktioner och seniora representanter som tidigare fyllde en viktig roll som röster för Sveriges jämställdhetsprioriteringar, inklusive ambassadören för jämställdhet på Utrikesdepartementet. Sverige behöver säkerställa inte bara att biståndet jämställdhetsintegreras och -fokuseras, utan att kapacitet och kompetens säkerställs inom de departement och myndigheter som styr över biståndet.

Håll i grunderna – utveckla där det behövs

Sverige har länge tillhört länderna som är bäst i klassen inom många områden av jämställdhetsbiståndet – arbete mot våld mot kvinnor och flickor, mänskliga rättigheter, kvinnor, fred och säkerhet och stötta kvinnoorganisationer. Här är det viktigt att skapa tydliga mål och riktlinjer, för att skapa ansvarsutkrävande kring detta viktiga arbete.

Det finns också delar av biståndet där mer arbete behöver göras för att bättre integrera jämställdhet. T.ex. har det bara runt 3% av klimatbiståndet som har jämställdhet som huvudsyfte.³⁵ Trots att humanitära kriser drabbar kvinnor och flickor

hårdast, finns det ett bristande jämställdhetsperspektiv i humanitära insatser. Det humanitära biståndet är det med lägst andel som har jämställdhetsmål.³⁶ Det här är stora, viktiga områden för biståndet, där Sverige har möjlighet att gå före och vara ett föredöme för andra länder i att bättre integrera jämställdhetsmål.

Detta är inte tiden att backa

Både det bredare biståndet och det specifika jämställdhetsbiståndet bör inte ses som kostnader, utan investeringar i fredliga och jämställda samhällen som står emot kriser bättre. Varje krona som läggs på utveckling, sparar 103 kronor i framtida kostnader för att hantera konflikter.³⁷ Och jämställdhet är en nyckelfaktor för att stärka länders säkerhet och stabilitet.³⁸

Krisperioder får inte bli ursäkter för att kasta jämställdheten överbord. Tvärtom måste jämställdhet ses som en grundläggande del av lösningen. När USA minskar sitt globala engagemang för jämställdhet behöver andra aktörer kliva fram och utgöra en tydlig motvikt.

²⁴ OECD, Development Finance for Gender Equality 2024 (2024), s.9

²⁵ Ibid, s.14

²⁶ Concord, AidWatch (2024) <https://concord.se/wp-content/uploads/2024/10/aidwatch-2024.pdf>

²⁷ German Federal Foreign Office, Feminist Foreign Policy Guidelines, (2023)

²⁸ Government of Canada, Canada's Feminist International Assistance Policy, (2017)

²⁹ UK Foreign, Commonwealth & Development Office, International Women and Girls Strategy 2023–2030, (2023)

³⁰ OECD, Development Finance for Gender Equality 2024 (2024), s.23

³¹ Reuters, Dutch right-wing government cuts development aid as deficit balloons (2024)

³² Government of the Netherlands, Minister Reinette Klever: Dutch interests at the heart of development policy, 20 Feb. (2025)

³³ Associated Press, Trump proposes dramatic cuts to foreign aid budget, 27 February. (2025)

³⁴ OECD, DAC Peer Review, Mid-term review of Sweden (2024)

³⁵ Development Initiatives, When the data doesn't tell the full story: improving gender-responsive climate finance (2023)

³⁶ Sida, Gender Tool Box, Gender Equality in Humanitarian Assistance (2024)

³⁷ IMF Working Papers, The Urgency of Conflict Prevention – A Macroeconomic Perspective (2024),

³⁸ The World Bank, World Bank blogs, Can gender equality prevent violent conflict? (2018)

Kvinna till Kvinna rekommenderar att Sverige:

- 1** Avsätter 1 procent av BNI till biståndet.
- 2** Avsätter minst 75 procent av det bilaterala biståndet till jämställdhet som delsyfte (G1).
- 3** Avsätter minst 20 procent av det bilaterala biståndet till jämställdhet som huvudsyfte (G2).
- 4** Avsätter minst 5 procent av det bilaterala biståndet till kvinnoorganisationer. Säkerställ att stödet når civilsamhälles-organisationer och feministiska rörelser i majoritetsvärlden.
- 5** Återinför en global ambassadör för jämställdhet, och öka de personella resurserna för att aktivt kunna driva och lyfta jämställdhetsperspektiv och frågor i givarkretsar och policyprocesser.
- 6** Tillsätter en EBA-rapport om jämställdhetsbiståndet.

Källförteckning:

Associated Press, *Trump proposes dramatic cuts to foreign aid budget*, 27 February. (2025) <https://apnews.com/article/trump-usaid-foreign-aid-cuts-6292f48f8d4025bed0bf5c3e9d623c16>

Concord, *AidWatch* (2024) <https://concord.se/wp-content/uploads/2024/10/aidwatch-2024.pdf>

Concord, *Analys av höstbudgeten* (2024) <https://concord.se/analys-av-hostbudgeten-2024>

Development Initiatives, *When the data doesn't tell the full story: improving gender-responsive climate finance*, blog post, 2023 <https://devinit.github.io/blog/data-improving-gender-responsive-climate-finance/>

Europeiska Kommissionen, *Meddelande Från Kommissionen Till Europaparlamentet, Rådet, Europeiska Ekonomiska Och Sociala Kommittén Samt Regionkommittén, En Färdplan för Kvinnors Rättigheter*, COM (2025) 97 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52025DC0097>

German Federal Foreign Office, *Feminist Foreign Policy Guidelines*, (2023), <https://www.auswaertiges-amt.de/resource/blob/2585076/4d2d295dad8fb1c41c6271d2c1a41d75/ffp-leitlinien-data.pdf>

Government of Canada, *Canada's Feminist International Assistance Policy*, (2017) https://www.international.gc.ca/world-monde/issues_development-enjeux_developpement/priorities-priorites/policy-politique.aspx?lang=eng

Government of the Netherlands, *Minister Reinette Klever: Dutch interests at the heart of development policy*, 20 Feb. (2025) <https://www.government.nl/latest/news/2025/02/20/minister-reinette-klever-dutch-interests-at-the-heart-of-development-policy>

IMF, "The Urgency of Conflict Prevention – A Macroeconomic Perspective", *IMF Working Papers* 2024, 256 (2024), <https://doi.org/10.5089/9798400293832.001>

Kvinna till Kvinna, *EU's Gender Action Plan III: Halfway there? Observations at the midterm of the GAP III* (2023) <https://kvinna-till-kvinna.org/wp-content/uploads/2023/09/The-Kvinna-till-Kvinna-Foundation-EU-GAP-III-mid-term-review.pdf>

Kvinna till Kvinna, *The State of Women Human Rights Defenders* (2023) <https://kvinna-till-kvinna.org/wp-content/uploads/2023/11/The-Kvinna-till-Kvinna-Foundation-The-state-of-women-human-rights-defenders-2023.pdf>

Kvinna till Kvinna, *Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet, Operation 1325, Sveriges Nya Handlingsplan för Kvinnor, Fred och Säkerhet – en analys av civilsamhället*, (2024) <https://kvinna-till-kvinna.se/wp-content/uploads/2024/04/Kvinna-till-Kvinna-sveriges-nya-handlingsplan-for-kvinnor-fred-sakerhet.pdf>

OECD, *DAC Gender Equality Marker*, (2024) <https://web.archive.org/temp/2024-02-06/369190-dac-gender-equality-marker.htm>

OECD, *DAC Recommendation on Gender Equality and the Empowerment of All Women and Girls in Development Co-operation and Humanitarian Assistance*, OECD/LEGAL/5022 (2024) <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-5022>

OECD, *Development Finance for Gender Equality 2024* (2024), <https://doi.org/10.1787/e340afb-en>

OECD, DAC Working Party on Development Finance Statistics, *Proposal for a generic sub-channel code in the CRS to identify women's rights organisations and movements* (2024) [https://one.oecd.org/document/DCD/DAC/STAT\(2024\)32/en/pdf](https://one.oecd.org/document/DCD/DAC/STAT(2024)32/en/pdf)

OECD, *DAC Peer Review, Mid-term review of Sweden* (2024) [https://one.oecd.org/document/DCD/DAC/AR\(2024\)3/18/en/pdf](https://one.oecd.org/document/DCD/DAC/AR(2024)3/18/en/pdf)

Reuters, *Dutch right-wing government cuts development aid as deficit balloons*, 17 Sept. 2024, <https://www.reuters.com/world/europe/dutch-right-wing-government-cuts-development-aid-deficit-balloons-2024-09-17/>

Sida, *Gender Tool Box, Gender Equality in Humanitarian Assistance* (2024) https://cdn.sida.se/app/uploads/2024/11/01135036/62716-Gender-Equality-In-Humanitarian-Assistance_webb.pdf

Sida, *Gender Tool Box: Gender Equality Policy Marker* (2020) <https://cdn.sida.se/publications/files/sida662335en-gender-equality-policy-marker.pdf>

Sida, *Årsredovisning 2023* (2024) <https://www.sida.se/om-sida/publikationer/sidas-arsredovisning-2023>

Sida, *Årsredovisning 2024* (2025) <https://www.sida.se/om-sida/publikationer/sidas-arsredovisning-2024>

UK Foreign, Commonwealth & Development Office, *International Women and Girls Strategy 2023–2030*, 2023, <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/640a0bb1d3bf7f02f7d9db18/international-women-and-girls-strategy-2023-2030.pdf>

UN Women, *Takeaways from UN Women Gender Snapshot Report* (2024) <https://www.unwomen.org/en/articles/explainer/progress-on-womens-rights-and-the-sustainable-development-goals-takeaways-from-un-womens-gender-snapshot-2024>

United Nations Economic and Social Council, *Political declaration on the occasion of the thirtieth anniversary of the Fourth World Conference on Women*, E/CN.6/2025/L.1 (2025) <https://docs.un.org/en/E/CN.6/2025/L.1>

UN Women, Generation Equality Forum, *Global Acceleration Plan* (2021) <https://commitments.generationequality.org/sites/default/files/2022-09/UNW-GAP-Report-EN-web.pdf>

UN Women, *Press release: Major funding cuts undermine the ability of Ukraine's women's rights organizations to provide humanitarian aid at a crucial time of insecurity* (2025) <https://www.unwomen.org/en/news-stories/press-release/2025/03/major-funding-cuts-undermine-the-ability-of-ukraines-womens-rights-organizations-to-provide-humanitarian-aid-at-a-crucial-time-of-insecurity>

Utrikesdepartementet, *Bistånd för en ny era – Frihet, egenmakt och hållbar tillväxt* (2023) <https://www.regeringen.se/contentassets/e96449ad5b04400cae0a62817a98f3a5/bistand-for-en-ny-era--frihet-egenmakt-och-hallbar-tillvaxt-tillganglighetsanpassad.pdf>

Utrikesdepartementet, *Genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet, Sveriges Nationella Handlingsplan avseende perioden 2024–2028* (2023), https://www.regeringen.se/contentassets/c26922f46df24857a27faed6673a-34eb/kvinnorfredochsakerhet_sve.pdf

Utrikesdepartementet, *Sveriges nationella handlingsplan för genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet 2016–2020* (2016) <https://www.regeringen.se/contentassets/ead33c0dd10e47b1b614c413e756fac1/sveriges-nationella-handlingsplan-for-genomforande-av-fns-sakerhetsradsresolutioner-om-kvinnor-fred-och-sakerhet-20162020-.pdf>

The World Bank, *World Bank blogs, Can gender equality prevent violent conflict?* (2018) <https://blogs.worldbank.org/en/dev4peace/can-gender-equality-prevent-violent-conflict>

**For all women's rights,
in every corner of the world.**